

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDÜS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

A kisebbség lojális, de élni akarja a maga nemzeti életét

Kassáról jelentik: A szlovenszkói keresztényszocialista párt Tátrafüreden országgyűlési pártvezetőségi ülést tartott, amelyen Silló Géza, a párt most megválasztott országos elnöke, szétfoglaló beszéd keretében részletes programot adott.

— A csehszlovák köztársaságban — mondotta — mi, Szlovenszkói, olyan rész vagyunk, amelynek etnográfiai alakulása, menedzselése szöges ellentétben áll azokkal a célokkal, amelyeket ma az uralmon levő cseh szlovák nép követ. Mi soha nem voltunk cseh állammal relációban. A cseh politikai gondolat egy erős cseh államot akar alkotni. Ma a multban egy erős nemzeti államot alkotunk. Mi nemzeti öntudatban már eljutottunk a legmagasabb fokáig az öntudatnak, állami államot alkotunk és veszedelmeseke vagyunk felett kulturánk következtében. Minint természetes a létért való harc szabályai szerint, hogy az erősebb el akarja értesíteni a gyengébbet, épp úgy természetesen, hogy a gyengébb védekezik. Nem felejtjük el, hogy mi a csehszlovák köztársaság tagjai vagyunk. Elismerjük az államot és köztársaságunkat. Visszautasítjuk azt a rágalmat, mintha mi itt irredentizmussal akarnánk szítani. Az állam lojális és minden fenntartás nélküli teljes közjogi elismerése mellett a közjogi gyökerező gyakorlati politikát hirdetek és részt kérek a

köztársaságban fajomnak, hitemnek és kultúrának. Mi nem felekezeti párt vagyunk, nem nemzetiségi párt vagyunk, mi keresztényszocialista párt vagyunk. A párt három tagozata, a magyar, a szlovák és a német tagozat nem azért van, hogy nemzeti viták és széthúzások melegágya legyen, hanem azért, hogy az egységesen egy és ugyanazt a politikai elvet vallók könnyebben megértsék feladatukat. Mélyíteni akarom politikai jogainkat, meg akarom védeni fajunkat, a magyart, a szlovákot, a németet, meg akarom őrizni a párt keresztény jellegét, de szerves egésszé akarom egyesíteni a pártot.

Bukarestből jelentik: Politikai körökben erősen megcáfolják azokat a híreket, amelyek szerint Románia biztonsági szerződésre tett volna ajánlatot Magyarországnak és ezzel egyidejűleg azt a készségét nyilvánította volna, hogy a magyar határon egy bizonyos területsávot átengedne Magyarországnak. Tudósítónkat hivatalos helyen felhatalmazták annak közlésére, hogy a kisanthant legutóbbi konferenciáján a Magyarországgal és Oroszországgal szemben követendő politikát részletesen megállapították a nagyhatalmaknak is tudomására hozták. Arról, hogy a kisanthant államai bárkinél is területükből bármit is átengedjenek, sohasem volt szó.

Megállapították Biharmegye új beosztását

A napokban megírtuk, hogy a prefektusok bukaresti tárgyalásai alkalmával a kormány most már végleg megállapítja az új megyehatárokat is. A bukaresti döntést érdeklődéssel várta az egész megye lakossága, mert a három leggazdagabb járás elcsatolásáról volt szó.

Tegnap délután érkezett haza Bukarestből Negulescu Athanasz kamarai képviselő, aki már pontos értesülést hozott a kormányhatározatról, amely Biharmegye sorsa fölött rendelkezik. Negulescu képviselő információja szerint

Biharmegyétől csak az érmihályfalvai járást és a Kolozsmegyével ha-

táros Feketető községet csatolják el.

Adminisztrációs szempontból viszont a kormány szaporítani akarja a járások számát, hogy az egyes főszolgabírók hatáskörébe kisebb terület essék és így a kisebb járások összes községeit a főszolgabíró süriiben megállapíthassa.

Biharmegyében Negulescu ezredes értesítése szerint

két új járást alakítanak, még pedig a barátkait és a cséffait.

A cséffai járás tulajdonképpen csak újalakul, mert hiszen csak nemrég szűnt meg ez a járás.

Október elsején kifüggesztik a választók névjegyzékét

A választók névjegyzékének összeállítása ma már olyan előrehaladott stádiumban van, hogy néhány nap múlva azzal teljesen elkészülnek.

Nagyváradon a névjegyzéket úgy készítették el, hogy egyszerűen kimásolták az állampolgári listát és hozzávették a köztisztviselőket.

A községi választások ideje rövidesen következik és a kormány már rendeletet is küldött a városi tanácsoknak és községi előjáróknak, hogy a

képviselőválasztók névjegyzékét

október elsején tegyék ki közszemlére.

Sok helyen valószínűleg még nem készült el a névjegyzék összeállításával és ezért sok anomália várható. Nagyváradon azonban a névjegyzék készen van és azt közszemlére teszik.

Azt hisszük, azzal mindenki tisztában van, mekkora fontosságú, hogy a névjegyzékben benne legyen a neve. Ez a névjegyzék

most nemcsak a községi, hanem az

országgyűlési képviselőválasztásokra is érvényben lesz.

Nagyon fontos tehát, éppen az igazi közvélemény megnyilvánítása érdekében, hogy mindenki, akinek a törvény előírt jogosultsága megvan, benne szerepeljen a névjegyzékben.

A városi és a községi lakosságnak is vitális érdeke, hogy a választók névjegyzékét megtekintse, és abban az esetben, ha látja, hogy neve abból kimaradt, kérje a felvételét, mert ha a kitűzött határidő elmulasztja, nem szerepelhet majd a választók között és ezáltal természetesen a választhatóságát is elveszti. Már pedig ezen a választáson a kisebbségek szempontjából is elsőrangú kérdés, sőt mondhatnánk, ezeken a választásokon dől el a kisebbségek politikai sorsa. Tehát mindenkit, de különösen a kisebbséghez tartozó állampolgárok figyelmét ismételtén és aláhúzottan felhívjuk arra, hogy legyen gondjuk, hogy — polgárjoguknál fogva — a választási névjegyzékből ki ne maradjanak.

Amnesztia a király születésnapján

Ferdinánd király hatvanadik születésnapján, mely október 25-én lesz, Bukarestben és az egész országban nagy ünnepségek lesznek. A katonai és polgári hatóságok egyformán különös ünnepélyességgel kívánják megülni a nevezetes évfordulót, amelyet az ország összes templomaiban, felekezeti különbségre való tekintet nélkül, ünnepi istentisztelet vezet be, majd a nagyobb városokban katonai ünnepségek és felvonulások következnek.

Az ünnepi hangulatot még inkább kimélyíti az a rendkívül széleskörű amnesztia, amelyet a király ad születésnapja alkalmából. A király személye körüli miniszter és a belügy-minisztérium már is dolgozik a nagyarányú amnesztia-rendelettel, amely ugyyszólván minden politikai bűntettért elítéltnek módot nyújt arra, hogy ismét visszatérhessen a polgári társadalom kerete közé. A széleskörű amnesztia-tól egy magasállású államhivatalnok, aki csak nemrégiben érkezett vissza Bukarestből, a következőket volt szives mondani munkatársunknak:

Az amnesztia elsősorban minden olyan sajtóvétségre fog kiterjedni, amelyekben nem magánindítványra indították meg az eljárást, és a magánindítványra indult sajtóvétségek közül is, bizonyos politikai jellegű pereket törölni fognak. A királyi dekretum azonkívül amnesztiát ad a következő bűntettekre, illetve vétségekre: árulás és kémkedés háboru idején, lázadás, feljebbvaló megsértése, katonai szolgálat alól való szökés, katonai okiratok hamisítása, kékebéli- és háborus kémkedés. A katonai bűntetteken és sajtóvétségeken kívül a polgári bűncselekmények jelentős kategóriájára is ki fog terjedni az amnesztia, így elsősorban a bolsevista bűncselekményekkel gyanúsított, vagy elítélt emberek jelentős része kerül szabadlábra úgy, hogy többszázra teszik azoknak a számát, akiknek a bíróságok a nagylelkű kegyelmi tény folytán azonnal visszadják szabadságukat, de miután a széleskörű amnesztia-rendeletet valószínűleg nem lehet egy pár nap alatt végrehajtani, még sokkal több politikai bűncselekményekért elítélt menekül meg a fogság elviselhetetlen szenvedéseitől.

A későbbi amnesztia-rendelet semmiféle megszorítást a kisebbségekre nem alkalmaz

Belügyminiszteri delegátus döntött egy lakás ügyében

Megemlékeztünk arról a harcról, amely dr Dénes Sándor lakása körül folyt le. A lakásrekviráló-bizottság ugyanis dr Dénes Sándor lakását elrekvirálta Ghisoiu Ion rendőrspektor részére. Dr Dénes a határozat ellen felebbezett és a belügyminiszter úgy döntött, hogy a rekvirálást meg kell szüntetni. A rendelet alapján a rendőrspektornak ki kellett volna költözni a lakásból, de ezt nem tette meg és arra hivatkozott, hogy nem tud megfelelő lakást kapni.

Tegnap Nagyváradra érkezett Alexandru Stefanescu delegát inspektor, aki vizsgálatot vezetett, hogy a miniszteri rendelet dacára mindeztideig miért nem ürítették ki a lakást.

Stefanescu megállapította, hogy Ghisoiu inspektorban meg volt a készség arra, hogy a lakást kiürítse, de nem tudott másik lakáshoz jutni. Stefanescu miniszteri delegátus most úgy intézkedett, hogy a lakást 10 napon belül adják át dr Dénesnek és kötelezte a rekviráló-bizottságot, hogy ez alatt az idő alatt szerezzen lakást Ghisoiu inspektornak.

Jubilál az anyakönyvi hivatal

Az első évben egyetlen polgári házasságot sem kötöttek — „Törvénybe hozta Wekerle...”

Az állami anyakönyvi hivatal október elsején jubilálja harminc éves fennállását. Még 1894-ben folyt le a magyar parlamentben a hűres egyházpolitikai vita, amely egy évig tartotta izgalomban az ország közvéleményét s amely végül is, a főrendiház kétszeri visszatobása után, Wekerle Sándor győzelmevel végződött. A papsgát tőle telhető minden erejével küzdött a polgári házasság ellen, mert az egyházak fontosságának sérelmét látta benne, azonban a nép ajakán felhangzott az akkor oly divaitta vált dal:

*Törvénybe hozta Wekerle
Se bá, se bánat nem ver le
Zsidó lány, szüvem,
Szeretsz-e híven
Ha szeretsz, légy a hitvesem.*

A nagy vihar 1895-ben már elült és október 1-én életbe léptették az állami anyakönyvi hivatalokat. A közvélemény azonban nehezen barátkozott meg azzal a gondolattal, hogy a házasság érvényességét egy jegyzőkönyv döntse el, nem pedig a papi áldás és nem siettek az anyakönyvvizetők elé. Az anyakönyvek azt mutatják, hogy bizonyos tartózkodással viseltetett a lakosság az új intézmény iránt. Így Nagyváradon 1895 október elsején egyetlen házasságkötés sem történt. Október 2-án Kiss Gábor református földmives köti az első házasságot az anyakönyvvizetők előtt Borbély Róza szintén református menyasszonyával. A protestáns lelkészek ugyanis a nép között nem hirdettek olyan erős harcot a polgári házasság ellen, mint a katolikusok, sőt a többség nyíltan is mellette volt. Október 6-ig nem volt házasságkötés Váradon, akkor pedig egy Soós József nevű ácssegéd kell egybe öv. Ignác József névű Zsuzsánnával. Az uri-rend csak karácsonyra, illetve a farsangra adja fel a harcot az új törvénnyel szemben.

1895 október 1-től 1906. év végéig nem volt változás az anyakönyv vezetésének előírásában. Addig minden házasság jegyzőkönyve egy egész oldalt tett ki a könyvekben. A legapróbb részletekig kiterjeszkedik a jegyzőkönyv a házasságokról, azok szülei s a tanúk nacionaléja felől. 1907 január elsején azonban egyszerűsítik, hogy úgy mondjuk, modernizálják a házassági anyakönyv vezetését. Sok felesleges adattól eltekintenek, úgy hogy egy oldalon ma már három házasság jegyzőkönyve is elfér.

A regátban még azt a módszert alkalmazták, amivel 1907 előtt vezették nálunk az anyakönyvet, ami semmivel sem rosszabb, mint a most itt érvényben levő, csak hosszadalmasabb, több felesleges okmányra van szükség.

Az anyakönyv vezetése nagy rendet és pontosságot követel meg már természetéből kiolyóan, éppen ezért annak vezetésével mindig a legpontosabb, legtapintatosabb, a legmesszebb menő precizitással ékeskedő tisztviselőt bízzák meg.

Huszonöt éven ez a már elhalt Kelepecz Dezső vezette a hivatalt, az utóbbi években pedig Pantea Zacharia anyakönyvvizetők helyettes, Kelepecznek minden tekintetben méltó utóda az anyakönyv tulajdonképeni vezetője. Teljes rend és fegyelem dominál a hivatalban. Teljes csendben ül meg ez a nagyfontosságú hivatal a nagy évfordulót, amelyről csak a nap krónikása nyújt néhány sorban emlékeztést.

Az ermhályfalvai állami iskola ügye

Megfelebbezték a képviselőtestület határozatát

Az Ermhályfalva létesítendő állami iskola ügye már jó ideje foglalkoztatja a község lakosságát és az meglehetősen élénk ellentéteket provokált, melyről a Nagyvárad is beszámolt több ízben. A képviselőtestület határozata értelmében iskola céljaira az ottani Nemzeti szálló épületét vásárolják meg és alakítják azt át. Ez ellen most Ermhályfalva község adófizető polgárai felebbezést nyújtottak be Regman Miklós dr prefektushoz. A felebbezésben pontonként sorolják föl érveiket. Hogy a szálló régi épület, melynek teljes átalakítása és rendbehozatala több, mint három millió leibe kerülne. Azonkívül — mondják — ez az épület a legfogalmasabb helyen van és az iskolás gyermekek életét veszélyeztetné. De mindentől eltekintve a község meg hajlandó teljesen új iskolát is építeni. A község lakosságából alakult küldöttség a napokban fogja ezirányban fölkeresni a prefektust, felebbzési beadványuknak szövege pedig a következő:

Prefektus Ur!

Mi, alulírottak, mind Valea lui Mihai község adófizető polgárai, alázatos tisztelettel bejelentjük felebbezésünket a képviselőtestületnek 1925. évi szeptember hó 2-án az állami iskola ügyében hozott határozata ellen, a következő indokok alapján.

1. A Nemzeti-szálloda megvétele által az állami iskola Valea lui Mihai község legfogalmasabb helyén, az országot keresztelődésnél helyeztetnék el, ahol vásárok alkalmával, de bét-köznapokon is, nemcsak gyermekeknek, de felnőtteknek is életveszélyes a közlekedés.

2. A Nemzeti-szálloda megvétele által Valea lui Mihai község elcsik egyetlen szállodájától, amely e határmenti helységben pótolhatatlan veszteség, lévén Valea lui Mihai község a járásnak kereskedelmi göcöntája és ezenkívül nagy idegenforgalma van. A Nemzeti-szálloda egyetlen beszállásolási hely a katonaság számára, a Cercui de Recrutare itt tartja a sorozásokat.

3. A Nemzeti-szálloda megvétele által több mint 20 lakónak elhelyezése oly nagy gondot okoz a városnak, amit teljesen lehetetlen keresztülvinni.

4. Az épület oly rosszkarban van, hogy csupán a karbahozaása az átalakítási költségeken kívül egy millió leiből nem telik ki, ehhez számítandó az iskolai célokra való átalakítás költségeit, a mi maga egy és fél millió, a vételár 1.550.000 lei, ez olyan nagy összeg, amit a község lakossága nem bír el, minek következtében az épület semmi körülmények között sem lehet alkalmas arra, hogy abból iskola legyen, amiről Prefektus ur is meggyőződhetik akkor, ha egy elfogulatlan szakértői bizottságot delegál az ügy megvizsgálására.

5. Mi Valea lui Mihai községi lakosok, akik

az egész impériumváltozás óta az államhatalmal szemben teljes hűséggel és odaadással viseltünk, amit a helyi hatóságok igazolhatják, hogy soha, semmiféle incidens a községben nem fordult, kérjük Prefektus urat, méltoságunk akár személyesen, akár elfogulatlan megzottja által községünkben megjelenni, akár képviselőtestületi, akár népgyűlést összehívva, hogy ott sérelmeinket, panaszainkat előadjuk, mert bár a képviselőtestület a Nemzeti szálloda megvételel egyhangulag ugyan, de önszántából határozta el, ezen határozatot a község meghallgatása után közérdekből megmisíteni méltóztassék, mely vételi határozat azon presszió alatt hozott meg, hogy amiben a képviselőtestület nem úgy határozna, jár, mint a diószegi képviselőtestület, hogy felfüggesztik.

Nekünk van állami iskolánk, mely elég ahhoz, hogy a tanköteleseket befogadják, és inkább, mert itt van ref., gör. kath., román és izr. iskola is, melyek állandóan működnek, nagy befogadóképességgel bírnak, de mind dacára ígérjük, hogy a jelenlegi állami iskola jó és egészséges, megnagyobbítjuk, de Prefektus ur úgy látna jónak, hajlandóak gyunk új állami iskolát építeni.

Bizva Prefektus ur igaz és bölcs belátásban s remelve kérésünk meghallgatását, gyunk Ermhályfalván, 1925. szeptember 14-én, kiváló tisztelettel.

Szörmeárúk

nagy választékban, feltűnő olcsó árban. Alakításokat **nyári árban** végeztetnek. Kívánatra házhoz is megyek.

Rubin szűcs

szörmeárújele, Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 5. sz.

Bárony kalapudonság

megérkezik, model utáni alakítások gyorsan készülnek.

ELIDA kalapszalón

Strada Vlahuța (Szt. János-utca) 6 sz. alatt.

Pontos kiszolgálás. Feltűnő olcsó árak.

*Párisi
női divat udonságaim
megtekintése céljából
kérem szives látogatását
Szilágyi
Ferdinand király*

3

Dorian filmszínház

Ma, szombaton 3, 5, 7 és 9 órakor

Vissza a nyomorba!!

Erkölcseirajz 7 nagy felvonásban.

Rendezte: Richard Oswald.

A főszerepben: Mary Kild és Reinhold Schünzel.

Dorian film!

Előzőleg a legújabb Dorian-revü.

Új intézkedések az áru vasúti feladásánál

Nagyfontosságú rendeletet közöl a CFR hivatalos lapjának 195. száma. Ez a rendelet az áru feladásának és a vagonok kezelésének módját szabja meg.

A jelenleg fennálló CFR árudíjsszabás értelmében, ha valaki tízezer kilogramm árut (adály lisztet) adott fel és a vasut nem rendezte tisztónás kocsival, úgy a vasut köteles volt hivatalból tízenöt tonnas kocsit adni, azonban a fél csak tíz tonna után fizette a díját.

A most megjelent rendelet a régi egyedüli áru rendszer megváltoztatja olyformán, hogy mannyiben a vasut nem rendelkezik tízenöt tonnas kocsival és az árut tízenöt tonnas kocsik rakják, úgy a félnek köteleznie kell magát a fuvarlevélben külön nyilatkozatban arra, hogy a díjszámítás legalább 12 és fél tonna után történhessék. Ha a fél ebbe nem hajlandó bele, a CFR-nek jogában áll az áru feladását megtagadni, illetve a fél tartozik a CFR-nak, míg tízenöt tonnas kocsikba tudják az árut berakni.

A CFR-nek ez a rendelkezése a legsúlyosabb intézkedések egyike, amely példátlanul áll a díjszabások terén. Ez a reform rendkívül megrájtja az áruk szállítást. Köztudomású, hogy tízenöt tonnas kocsik, miután ezek elhagyják a vasúti pályákat és a nemzetközi kocsiszabványban előírt műszaki feltételeknek sem felelnek meg, elvéve vannak használatban és egyformán mindig be fog állani az eset, hogy a fél a tényleges tízezer kilogramm szállításhoz fuvardíja helyett tízenöt és fél ezer forint után lesz kénytelen a viteldíjat megfizetni. Különösen súlyosan érinti ez a kereskedelmi világot, a most megindult liszt- és gabonakereskedelmi szempontjából, mert az amugy is magas exportdíjak miatt a kereskedelem alig életképes, viszont az ország belterületén a szállításra újabb és jelentékeny drágulások előidézni.

Az arról nem is kell külön beszélnünk, hogy milyen rendeltetés mennyi visszaélésre fog alkalmas adni.

Jó volna, ha a kereskedelmi érdektülségszerűségeket lépéseket tennének a közlekedési minisztérium az új rendelet visszavonása érdekében.

Az új szintársulat

OKTÓBER 7-ÉN A MEGNYITÓ ELŐADÁS

Gróf László színigazgató teljesen befejezte az évadra a színesek szerződését. A színházat az igazgató október 7-én adja meg Nagyváradon és a megnyitóra Herceg Ferenc kiváló darabját: a „Bizánc”-ot adja ki.

A társulat vezető tagjai: Gróf László igazgató, Halmay Lajos titkár, Hetényi Elemér és Elek rendezők, Békeffy Mihály és Székely Endre karnagyok, Pager Antal balettmester, Bereng Béla és Wild József ügyelők, Kálmán és V. Sándor Mariska.

A művész-személyzet tagjai: Bellák Aranka, Bereng Béla, Bodnár Klári szubrett, Csik Ilona drámai színésznő, H. Csillag Emmi drámai színésznő, Darvas Ernő, Fülöp Sándor komoly színész, Gaisler Lola énekesnő, Gabos Elemér, Gróf László, Hetényi Elemér, Jós Juci naiva, Jósika Mici, Kertész Sándor, Kócsák Kati primadonna, Körösi Juci drámai, Kovács Vilmos, Madas István, Ocskay Mihály, Pócsy Alice drámai szende, T. Pogány Janka, Polgár Mariska, Pager Antal táncosnő, Sós Mihály, Stoll Béla, Tompa Béla bonán, Tompos József, Tóth Elek.

A kórus tagjai: Balasa Juci, Bihari Böske, Csik Andor, Derecskei Juci, Derecskei Pál, Elek Sándor, Farkas Simon, Füredi Margit, Czene Stefánia, S. Gombos Böske, M. Balasa Lenke, Hegyesi Ferenc, Hegedűs Károly, Elek Lajos, Krivan Odón, Nagy Margit, Pécsy Ilia, Rácz Nusi, Simon Eva, Ica és Sári, Székely Ernő, Szász Dezős, Balogh Ernő.

Börkabatok

SUCHS

Börzsházakészítőnél 3tr. Baros 7

Külföld

Kun Béla és társai három napig tanácskoztak Bécsben

Százezer dollárt fordítottak a magyarországi kommunista szervezkedésre

Budapestről jelentik:

Még huszonegy óra sem múlt el teljesen a magyarországi kommunista szervezkedés leleplezése óta és a budapesti rendőrség máris tömegével talált adatot. Megállapítást nyert, hogy

Kun Béla és néhány népbiztos társa augusztus 24-étől három napig Bécsben tartózkodott, ahol titokban a rendőrség tudta nélkül kommunista kongresszust tartottak,

amelyen ő maga elnökölt és elhatározta, hogy újból megalapítják a magyarországi kommunista-pártot és erőlyes propagandát fejtenek ki. A volt népbiztosok közül Ländler, Vágó, Varga és Rákosi Mátyás vettek részt, azonkívül még több kommunista vett részt a tanácskozáson, a budapesti Vági-pártot is képviselték. Kun Béla a kongresszuson elmondta, hogy a szovjetországi propaganda nagybizottság elhatározta, hogy a nyugati államokat is meghódítja tanainak és ezért

elsősorban Magyarországon akarják a lábukat megvetni és innen kiindulva, lépésről-lépésre meghódítani egész Európát.

Kun Béla közölte a kongresszus résztvevőivel, hogy a nagybizottság elégedetlen, az agitátorok helyett, hogy maguk is ellenséges területre mennek és veszéllyel szembeszállva, maguk irányítanak a szervezkedés, eddig megelégedtek azzal, hogy megbízottakat küldtek ki, ők maguk pedig biztos fedezékekben vártak az események. Magyarországon — mondotta Kun Béla — a Vági-párt már előkészítette a talajt, nincs más hátra, mint erőlyesen kézbevenni a szervezkedést és a forradalmat minél hamarabb megcsinálni.

A bécsi titkos kongresszuson kiderült, hogy az orosz szovjet nem annyira Vági Istvánban, mint inkább Hámán Katóban bízott, aki már a kommunizmus idején is vezetésrepet játszott, oly ügyesen azonban, hogy senki sem tudta és a kommun bukása után eléledésére sem vonták.

A magyarországi kommunista párt ügyefféle hármastagú bizottság intézte. Trojkanak hívják, az orosz fogat mintájára, amelyikbe három lo van fogva. Tegnapelőtt letartóztatták a magyarországi trojkanak a tagjait, Hámán Katót, Ori Károlyt és Gögös Ignácot, akik közvetlenül Moszkva kiküldöttével, Rákosi Mátyással és Weinberger Zoltánnal állottak összeköttetésben. Ez a trojka résztvett az augusztusi bécsi kommunistakongresszuson, ott közvetlenül érintkezett Kun Bélával, Ländlerrel, Rákosi Mátyással, Révai Józseffel, Alparival, Jiroscsekkel és másokkal. A bécsi kongresszuson már az akcióprogramban is véglegesen megállapodtak.

A kongresszus tárgyalásainak befejezése után Magyarországra szívrogtak a kommunista agitátorok. Előbb Weinberger Zoltán jött Ferenczi József névre szóló hamisított osztrák utlevellel. Szeptember hetedikén Rákosi Mátyás meg Nyugat-Magyarországon lépte át a magyar határt. Nem vasuton jött, hanem gyalog osont be egy ösvényen abba az országba, ahol a hatóságok öt-hat év óta olyan bűncselekményekkel vádolják, melyek miatt akasztófa jár. Rákosi Mátyás mint motorbiciklikereskedő jutott be az országba. Vágiékkel nem lépett közvetlen érintkezésbe, hanem csak Weinberger Zoltánnal állt összeköttetésben, aki Orivel tárgyal. Ori pedig

Hámán Katóval együtt szötte a szálakat. Csak hármas csoportban érintkeztek egymással politikai megbízottak segítségével. Rengeteg röpíratot nyomaltak és terjesztettek.

Szeptember 16-án körülbelül tízezer röpíratot kobzott el a rendőrség és a rákövetkező napon már harmincezer újabb röpírral árasztották el a fővárost, illetve a nagyobb gyárüzemek és szakszervezetek helyiségeit.

Tegnapelőtt éjszaka és tegnap összefogdoszták a Vági-párt harminctagú központi végrehajtó-bizottságának összes tagjait, a rendőrség lezáratta a Hernád-utcában lévő központi párt-helyiséget és az egyes kerületbeli párt-szervezeti termeteket, de a kommunisták újra gyülekeztek. Nem bent a fővárosban, hanem Rákospalotán egy vendéglő külön termében jöttek össze. Azt a látszatot keltezték, hogy békés munkasemberek. Csak tízenketten voltak és a további tendókról tanácskoztak. Itt ütött rajtuk a rendőrség és három tagjukat bekísérte a főkapitányságra. Az újonnan előállított egyének kihallgatásából megállapítható, hogy a magyarországi kommunisták a trojka tagjainak letartóztatása után újabb háromtagú bizottságot választottak, amelynek az volt a feladata, hogy az éjszaka ragasszon ki a házak falaira lázító tartalmu plakátokat.

A budapesti főkapitányságon az előállított kommunisták kihallgatásával egyelőre a szervezkedés minden titkos szálát és főképpen a külfölddel való kapcsolatot akarják megállapítani. Most már látszik, hogy Moszkva néhány hónap óta több mint százezer dollárt költött el a magyarországi mozgalmakra.

Mikor Rákosi Mátyást és Weinberger Zoltánt, Moszkva közvetlen kiküldöttjeit, a főkapitányságra történt beszállítástuk után megmozdították, mindegyiknél több ezer dollárt találtak. Moszkva ugyanis csak a legnemesebb valútában dolgozik, aranypénzsekkel, dollárokkal. Rákosi Mátyás és Weinberger érdembeli kihallgatására egyelőre nem került sor.

A letartóztatott kommunisták a bizonyítékok sulya alatt kezdenek már vallani és csak most tudtuk meg, hogy néhányan közülük az utóbbi esztendőben és hónapokban nagyon gyakran Moszkvában jártak és érintkezésben voltak Kun Bélákkal. Onnan hozták a pénzt, amelyből Vágiék, akiknek nem is volt fizetőképességű tagtársaik, fedezték a szervezkedés és agitáció tetemes költségeit.

Visszajöttek az egykori népbiztosok és egyéb szovjetnagyságok is Bécsbe. Egy részük az utóbbi hónapokban a Rehág-nál (Russische Europäische Handelsgesellschaft) az Orosz Európai Kereskedelmi Társaságnál) kapott alkalmazást. A szovjetkormány, mint tudjuk, az utóbbi esztendőben a kapitalista országokban kereskedelmi ügyletek lebonyolítása céljából keresett összeköttetést és Párisban, Berlinben, Londonban, Prágában, Bécsben kereskedelmi ügynökségeket létesített.

A bécsi orosz kereskedelmi ügynökség útján egyik-másik ügynökük a magyar kormány beleegyezésével Magyarországon is járt.

Lovakat, mezőgazdasági gépeket és villany-felszerelési cikkeket vásároltak. Kun Bélák — mint értesülünk — a bécsi orosz kereskedel-

Apolló mozgó

5, 7 és 9 órákor

Atlantic mozgó

6 és 9 órákor

Slóger!

Ma, szombaton OSSY OSWALDA a

Slóger!

NINICHE

c. bájos szerelmi történetben 8 hosszú felvonásban.

Egy szegény leány tüneményes szerencséje.

A főszerepekben: OSSY OSWALDA — LIVIO DAVANELLI.

mi ügynökség vezető emberével érintkezésben vannak és annak közvetítésével kapják a moszkvai dollárokat. Az orosz pénz segítségével sikerült néhány hónap alatt három ezer munkást Vágiek táborába terelni.

A szőlőbirtokosok szövetkezetbe akarnak tömörülni

Felkérték bennünket a következő felhívás közlésére:

A szőlősgazdák között több ízben felmerült és legutóbb a hegyközség választmányi ülésén konkrét formában felvetett indítvány alapján a választmány által delegált bizottság részletes tárgyalás alá vette azon eszmét, hogy a hegybirtokosok által egy oly szövetkezet hozassék létre, amelynek célja volna az alább részletekben körvonalozott keretekben a szőlőbirtokosok érdekeit védeni és előmozdítani a szőlőművelés és a szőlőtermékek értékesítése céljából.

Ezen szövetkezetnek, mint társaságnak gyakorlati jelentősége általában s különösen a várad szőlősgazdáira vonatkozólag igen fontos, mert így lehetővé válik egy racionalis és realis üzletvezetés mellett a hegyközség termelőképességének biztosítása és a termelt értékek lucratív hasznosítása.

Ezen szövetkezet célja volna általában az alábbi program:

1. A szőlőművelésnek és a gyümölcsstermésnek gazdaságosabb és racionalisabb módon való gyakorlása olyképen, hogy első sorban egy szolid, teljesen megbízható szakértelemmel kezelt szőlő és faiskola létesíttessék, mely útján az utánpótlás a szőlő- és gyümölcsültetés tekintetében minden nehézség nélkül eszközölhető legyen.

2. A különféle szőlőtermékek közös ipari feldolgozása konyak, pezsgő, likőr, pálinka stb. formájába és az erre vonatkozó intézkedések megvételé.

3. A szőlőműveléshez szükséges különféle eszközök, árak stb. közösen való beszerzése és a szövetkezet tagjai között beszerzési árban való szétosztása.

4. A különböző szőlőtermékek, gyümölcs stb. megvétele, illetve összevásárlása készpénzben, vagy bizományban az egyes szőlősgazdáktól azon célból, hogy azok akár feldolgozatlan állapotban a szövetkezet javára minél könnyebben és rentábilisabban értékesíthetők legyenek.

5. A leszedett, vagy lábonálló szőlőtermékekre, gyümölcsre, vagy berendezésre a tagoknak olcsó kölcsön nyújtása.

6. A szövetkezet a maga gazdasági erejénél fogva, tervbe venné parlagon heverő, vagy beültetett szőlőnek nyereség céljából való vásárlását, bérbevitelét, eladását, bérbeadását.

7. A szövetkezet a szőlőtermékek jobb értékesítése céljából üzleti összeköttetéseket tartana fenn hasonló célú más intézményekkel.

8. A fenti elvek megvalósítása céljából létrehozandó szövetkezet, melynek címe „Oradea Mare város és vidéke szőlősgazdáinak szövetkezte” volna, legalább 200 taggal és 1000 üzletrésszel alakulna meg, mely üzletrészeknek értéke egyenként 500 lei volna. Ezen 500 leiből a felvételkor fizetendő 200 lei, míg a hátralékos összeg 3 havi egyenlő részletben volna fizetendő. Ezenfelől fizetendő volna a felvételkor minden üzletrész után alapítási költség 40 lei. A hátralékos összeg befizetésének elmulasztása esetén, a már befizetett összegek, a szövetkezet javára elvesznek. Minden egyes tag legfeljebb 50 üzletrészt jegyezhet, mint maximumot és egy darabot, mint minimumot. Ezen tervezet részletes megbeszélés és megvitatása a f. é. szept. hó 27-én d. e. 11 órára összehívott közgyűlés feladatát fogja képezni, miért is felhivatnak az összes szőlősgazdák, hogy ezen közgyűlésen a lehető legteljesebb számban megjelenni sziveskedjenek, hogy ezáltal a hegyközség és minden egyes szőlőbirtokos érdekét képező hasznos és üdvös terv megvalósulást nyerhessen.

Oradea-Mare, 1925. szeptember hó 25-én.

Az előkészítő bizottság.

Csipke-endlizést

gépen olcsón vállalkoz

„Renaissance“

hímző előnyomda Str. Vlahuta (Szt) János-u. 35

Elvesznek a csomagok a postán

Deutsch posttőruháaz tulajdonosa tegnap megjelent a szerkesztőségben s a következő panasz közlését kérte:

— Már többször előfordult, de csak a legutolsó esetet említem, hogy a nagyvárad 3-ik számú postahivatalnál feladott csomagok eljutnak ugyan a 2-ik számú postahivatalhoz, de ott elvesznek s így nem is továbbíthatják azokat. A 2-ik számú postahivatalnál panaszt tettem, de a csomagok nem kerültek meg s nem tudják, hova lettek, pedig, ha tévesen irányították volna azokat, nyomának kellene lenni ennek. Aki tehát nyomra vezet e tekintetben, hogy hol vannak a csomagok, melyek Frieder Vilmos címre vannak feladva Nagyváradra, az 5000 lei értékű árut kap a cégtől. Károm 50.000 lei.

Egy Oroszországban élő magyar asszony tragédiája

Bécsből jelentik: Az itt élő magyar emigránsok körében egy moszkvai távirat jelentése alapján kinos megdöbbenést és őszinte részvétet keltett az a hír, hogy a Moszkvában élő Dr Szabados Árpádné Gárdos Fridát, antibolsevista propaganda gyanúja miatt kivégezték.

Dr Szabados Árpádné, akiről a még ujra meg nem erősített távirat a szomorú hírt jelentette, a kommun alatt nagy szerepet játszó szocialista ügyvédnek volt a felesége. Eltekintve azonban attól, hogy férje meggyőződéses szocialista, — s így az aszszonyra emelt „antibolsevista propaganda” szovjetvárad legalább is valószínűtlen — a szerencsétlen Dr Szabadosné egész családja a régi, magyar szociáldemokrata pártban vezetőszerepet játszott.

Szabadosné Magyarországról annak idején mint cserefoglyot szállítottak ki az első fogolytranszportok egyikével.

Szabadosné, amióta Oroszországban élt, állandó érintkezést tartott fenn rokonaival. Leveleiben mindig hűségesen beszámolt oroszországi életük eseményeiről. Azonban sohasem lehetett soraiban fellelni „antibolsevista propaganda” nyomatát.

A sürgöny, mely a kivégzést jelenti be, még arról is beszámol, hogy dr Szabados Árpádot, aki ugyan előkelő állást töltött be, három évre száműzték Szibériába, mert közbenjárta ártatlan felesége érdekében.

A bécsi szovjet-követségen egyébként a kivégzésről szóló hírről semmi felvilágosítást nem tudnak adni.

Bródy: Rembrandt fejek 150 lei.

Ne csináljon adósságot!

sokfelé, amikor minden ruházati, háztartási, kelengyeléle, szőnyeg, és egyéb textiláru szükségletet

egy helyen, egy számlára 20 heti vagy 5 havi

részletfizetésre

vásárolhatja meg, a

HELLAS r.-t.

áruházában. Oradea-Mare Avram Iancu (Kossuth-u.) 14. Telefon 960.

Teljes női kelengyéket a legolcsóbban és legkedvezőbb részletfizetésre szállítunk.

Meghívásra dúsvalásztékú mintá gyűjteményünkkel mindenkit meglátogatunk. —

Valami lappang a sorol mögött

Napok óta bizarr és titokzatos a hirdetések jelennek meg a várad lapok lezáró rovatában. A keddi Estilapban olvassuk ezt az alábbi hirdetést:

„Kedves Lili, társaságban magáznom itt azonban tegezni foglak. Társaságban minden nem mondhatok el, még kettem sem lehetek őszinte, mert szalonotok és idegen. Leányszobába és lelkedbe engedsz be. Ha legközelebb találkozunk megint udvariasak és kimértek leszünk együnk sem fog emlékezni arra, hogy vanként négy lejért szerelmet vallok. Szodat ugyanitt, legkésőbb szerdára kérem. Sok csók Elemértől.”

A szerdai estilapban erre a következő válasz jelent meg:

„Kedves Elemér alias Manó, jó ötlet engem Lilinek elkeresztelni, mert így sem gondoltam, viszont másutt nagy ternációt keltett. Különösen, ami a hideglőnt illeti, kijelentem, hogy abban a szobában mindig jól van fűtve, sőt tegnap este fűtött volt. Arra kérem, maradjon a magánál. Itt minden szavam 4 leibe kerül, most tényleg nem leszek bőbeszédű. Agi.”

Végül a péntek reggeli Nagyvárad ez az apróhirdetés jelent meg:

„Kedves Agnes, illetve Erzs, ha olyan „vakmerő”, hogy saját nevét a használni, írja csak ki Erzsit. Maga külső mindenről beszél válaszában, csak az én szerelméről hallgat. A mi napunkon délután egy órákor a szokott utcakeresztnél várom. Hozza az ajkát magával, sokat és kellemesen fogunk csókolózni. A szontlatást türelmetlenül és idegesen várom maga szerelmes Manója.”

Mi akar ez lenni? Ki az a titokzatos akit az egyik napon Lilinek neveznek, a nap Agnesnek, a harmadik nap pedig Erzs a neve. Ki az a férfi, aki hol Elén hol Manó. Ki az a nő, akit figyelmeztetni kell, hogy az ajkát hozza magával. Ki a fátyolos hölgy? Egyáltalán észre vesz Önök, hogy minden apróhirdetés pont 59 szóból áll, tehát 236 leibe kerül? Vagy len-e ez, vagy van-e benne valamilyen dencia?

Értesítés.

Értesítem Nagyvárad város közönségét, hogy több mint egy évi párisi tanulmányaimról hazatértem és edes apám Weisz Zsigmond üzletébe, mint társ beléptem, a technikai vezetést átvettem. Edes apám, mint 35 éve fennálló üzlete és jó hírneve rancia arra, hogy nemcsak a legjobb, de a legdivatosabb ruhákat fogjuk műhelyünkben, személyes felügyeletünk alatt, készíteni. Raktárunkon állandó nagy választék angol skót-divatszövetekben, melyek a legolcsóbb és legjobb kivitelben kerülnek forgalomba. párisi szabászati akadémián levő összeköttetésem révén minden időben elsőnek kapom a divatújításokat és így módjában van Nagyvárad és környéke ur közönségét ezáltal, első forrásból beszerezni. Összefoglalva divat-szövetudjóságaim megérkeztek.

Tisztelettel:
Weisz Géza,
a Weisz E. Zsigmond és
cég belfajta.

Minden hirdelési eszköz semmitmondó akkor,

BLEIER

(szat-pasas)

fehérnemű, harisnya és csipke áralt megtekint

HACKMAYER

uri szabó üzletében Avram Iancu (Kossuth)-utca
eredeti angol öszi szövet különlegességek megérkeztek.

ÚJ DONSA GOK

A NAGYVÁRAD ELŐFIZETÉSI ÁRA:

helyben:	Vidéken:
1. re . . . 600 lei	Egész évre . . . 800 lei
2. re . . . 300 "	Félévre . . . 420 "
3. re . . . 150 "	Negyedévre . . . 220 "
4. re . . . 50 "	Egy óra . . . 80 "

Telefonszám 38.

A Nagyváradi naptára

Az i-én a „Nagyváradi” minden előfizető igazol lapvásárlója

és és gazdag tartalmu naptárt kapni ajándékba.

Ez a naptárt megkapja minden új előfizető.

Minden régi előfizetőnknek, aki a „Nagyváradi” számára egy új előfizetőt szerzett, értékes irodalmi művet adunk jutalmul. Ez az új előfizető egy negyedévre szól, úgy tíz könyv érte a jutalom.

Bratianu miniszterelnök hazaérkezett. Buloz jelentik: Bratianu miniszterelnök hazaérkezett az országba. Brassóban megállt, ahol tanácskozni fog a kormányával a belpolitikai helyzetről. A miniszter Brassóból floriciai birtokára utazik.

Regman prefektus megérkezett. Tegnapra várták haza dr. Regman Miklóst, de az nem érkezett meg a vonatra. A prefektus rokonai látogatásban. Szebenben kiszállott és csak a hajnali gyorsal érkezett meg a városra.

Legkezdődtek a kormány választási előkészületek. Kisenewból jelentik, hogy oda megérkezett a belügyminiszter rendelet, amely választások névjegyzékét október 1-re kiadja. A névjegyzék azonban már is megtekintették és a legnagyobb meglepetéssel megállapították, hogy 300 ezer választófelelő mellett mindössze 12 ezret vettek fel a névjegyzékbe.

A belényesi ref. lelkész búcsuja. A Pál belényesi ref. lelkész elköltözik belényesből. Egyik papársával pártasított és 21 évi működés után elhagyta Belényest. A távozó érdemes és kiérdemelt, akinek nevéhez sok maradványok fűződnek, nemcsak az egyház, hanem a társadalom életében is, bankettel búcsúzik el. A banketten megjelent Cs. K. polgármester is, aki a város köznevében sajnálatát fejezte ki. Kálmán uradalmi főmérnök a hívek Szakáts Dénes tárkányi lelkész papság nevében mondottak búcsúkat, melyekért Bottyán Pál megemlékezett köszönetet.

Főszolgabírói érkeztek a vármegyén. A főszolgabírók tegnap délelőtt 11 órakor Dezső alispán elnöklété alatt főszolgabírók érkeztek a vármegyén.

Nadányi Pálné meghalt. Nadányi Pál ar Biharvármegye gazdasági főtanácsos bakonszegi földbirtokos neje, szülei Georgine tegnap rövid szenvedéssel meghalt. Nadányi Pálné halálát kirokonsága és Nagyváradon is sokan gyászolják.

Építések a vármegyében. A Felix-fürdő új épület, mintha deszkán menne az építkezés. Most tovább építik a Belényesi felvételi állomást levasalják. Tervezik a D. De alul Marcere vaz-ut kiépítését. A vármegyei határig, Halmágyucsúg, a Aradra, Temesvárra, Bukarestbe vezető útvonalon a vármegyének érdeke lenne tovább építeni az utat, mert így csak zsákutca marad. A vármegyei G. v. r. Sándor, az állami hid és közlekedési hivatal vezetője irányítja. A Less-Beli-utat is jó állapotba hozták. V. m. o. s.

Ugron István nyilatkozott külföldi utjának véleményéről

Kolozsvárról jelentik: Ugron István, a Magyar Párt elnöke a napokban érkezett haza külföldi útjáról és tegnap fogadta a Rapid munkatársát, aki előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Stockholmban voltam először a keresztény egyházak világkongresszusán, innen Genfbe mentem, ahol három hetet töltöttem és elkészítettem az egyházaknak a Népszövetséghez intézett beadványát az iskolaszerveletben. Stockholmban a legjobb benyomásokat szereztem, sajnos azonban, hogy tisztán teoretikus és egyáltalán nem gyakorlati jelentőségű a kisebbségekkel szemben tanúsított jóakaratom. Genfben Colban Ericnek átnyújtottam a kisebbségi egyházak iskolapanaszát. Megígérte nekem, hogy a panaszunkat még ez évben leküldi a román kormányhoz, hogy az tegye meg reá az észrevételeit és a következő ülésszak elé fogják terjeszteni.

Ezután az újságíró a következő kérdést tette fel Ugron Istvánnak:

— Tárgyal-e kegyelmes uram Duca külügyminiszterrel és ez nem tette-e javaslatot arra vonatkozólag, hogy a magyarság vonja vissza panaszait?

— Ilyen formában nem tudok válaszolni a kérdésre. Az úgy olyan stádiumban van, hogy az erről folyó tárgyalásokról nem szabad beszélni.

Dezső műszaki tanácsos vezetésével. A margittai ut, amely eddig járhatatlan volt, Savanyukutnál egy kilométeres átépítéssel szekerekkel is járható. Kőut van már e szakaszon s Hágymádialva felé is jó az ut. A munkálatokat Virányi műszaki tanácsos vezeti.

* Újabb elhalasztják a váradi diákok perét. Kolozsvárról jelentik: Az elmúlt esztendőben 21 nagyváradi jogakadémiai hallgató ellen eljárás indult, mert azok a közrend megzavarását célzó tüntetést rendeztek. A bűnper főtárgyalása tegnap lett volna a hadbírósa előtt, de mivel a koronatanu nem jelent meg, bizonytalan időre elhalasztották.

* A frankfurti mintavásár alkalmából szeptember 28-tól október 12-ig 40%-os kedvezményrel utazhat mindenki a Bihar-keresztény-bécs-frankfurti vonalon. Kedvezményes jegyek kaphatók a Hálókocsi-irodában (Hegedűs Hirlapírodában).

* Mota diákegyeztetés felmentették. Kolozsvárról jelentik: Az itteni törvényszék Mota diákegyeztetés perét tárgyalta. Az a vád ellene, hogy 1923-ban, amikor az egyetem rektora a diákok helyiségét lepecsételte, Mota a pecsétet letépte. A törvényszék álláspontja az volt, hogy a dékan pecsétje ebben az esetben nem hivatalos pecsét és ezért Motát felmentette.

* Leszerelik az 1924-es kontingenst. Bukarestből jelentik: A hadügyminiszter rendeletet adott ki, hogy az 1924. évi katonai kontingens azon fegyvernemeihez tartozó és jelenleg katonai szolgálatot teljesítő ifjakat, akiknek a szolgálati ideje a véderőtvény értelmében két esztendő, november 1-én szerelik le.

* „Ivria” Biztosító Rt. az 1925. szeptember 24-én dr. Adorján Ármán elnöklété alatt tartott közgyűlésen a részvénytársaság igazgatóságának új tagjait E. Brancovici, az Agricola Altalános Biztosító Rt. vezérigazgatóját, M. Saniellevici a Generala Altalános Biztosító Rt. igazgatóját, a felügyelő-bizottság új tagjait pedig Ch. Jacobovici a Generala Altalános Biztosító Rt. igazgatóját, dr. Tassy Betz László a Generala Altalános Biztosító Rt. erdélyi-részi igazgatóját és I. Seitan igazgatót választotta meg. Az újonnan megválasztottak az Ivria Biztosító részvénytársaságát bíró Dacia-Romania, Nationala, Generala és Agricola Altalános Biztosító Részvénytársaságok reprezentánsai, akik ezen előkelő és hatalmas biztosító intézeteknek szoros együttműködésével az Ivria Biztosító Részvénytársaságot bizonyára Románia egyik legnagyobb és legerősebb biztosító

bad semmit nyilvánosságra hozni. A román kormány különben sem szereti, ha a tárgyalások befejezte előtt bármit nyilvánosságra hoznánk. Duca biztosított jóakarattal és megígérte, hogy a kormány enyhíteni fog a kisebbségek legnagyobb sérelméről: a közoktatási javaslaton.

— Mondjon valamit kegyelmes úr a Magyar Párt új politikai orientációjáról, amelyről az utóbbi időben annyit beszéltek?

— Most jöttem csak haza, tehát még nem vagyok semmiről kellőképp informálva. Erről sem tudok nyilatkozni.

— Igaz-e, hogy a csucsa paktumot revízió alá veszik?

— Szó sincs róla. Hálát adhatunk Istennek, hogy a csucsa paktum meg van. Annak változásáról a mai konstellációk között nem lehet beszélni.

— Tette-e valamit a Magyar Párt annak érdekében, hogy a képviselőválasztók névjegyzékénél a magyar kisebbséget sérelem ne érje?

— A Magyar Párt az összes választásokon teljes erejével résztvevett. Minden előkészületet megteszünk és tagozatainkat fel fogjuk hívni, hogy a képviselőválasztók névjegyzékének összeállításánál senkit sérelem ne érjen.

vállalatává fogják kiépíteni. Az Ivria Biztosító Rt. vezetésével a közgyűlésen I. Schander az Agricola Altalános Biztosító Rt. igazgatója bizott meg.

* Párbajszorozat Budapesten. Budapestről jelentik: Annak idején Budaházi és Dáner Béla magyar nemzetgyűlési képviselők közötti politikai alferből kifolyólag Rác Vilmos provokáltatta Winkler Sándort, a fajvédőpárt egyik tagját. A fajvédők kétségbevonták Rác Vilmos lovas gíás elégtételadási képességét, mire Rác segédei Winkler segédeit is provokáltatták. Az összes párbajok ebből az alferből kifolyólag tegnap kezdődtek a Santelli-vívóteremben. A vívóterem bejáratánál valóságos kocsi sor állt, mert mindegyik fél két-két segédet és két orvost hozott magával. Megbeszéltek: Polnay Péter és Moskovics Péter, akik Rác segédei voltak. A két sebesült után a segédek úgy döntöttek, hogy a további párbajokat akkor folytatják, amikor Polnay és Moskovics sebei begyógyulnak.

* Gépszántás bemutatása. A biharmegyei Gazdasági Egyesület árusztálya (volt premontrei gimnázium épület) felkért bennünket a következő sorok közlésére: Kedden, e hó 29-én gépszántást rendezünk a világhírű Fordson-tractorkal Tóber Rezső úr fácsnói gazdaságában a püspöki-úton. A gépszántás két- és háromvasu ckekkel történik. Az érdeklődőket aznap — szíveségből — a helyszínre szállítja autójával az Economia Rt. a nagypiaci-terén levő irodájától.

* Kazay Kálmán konterál. A nagyváradi újjvárosi ref. egyházi énekkar szeptember 20-án, szombaton este a Kath. Körben szüreti mulatságot rendez a következő műsorral: 1. Prolog, irta és előadja: Gargya Géza segédlelkész. 2. Szerelmem hogy lángra gyult. Tompa-Hoppe műdal, előadja a ref. dalárda. 3. Bányászercsésellenség. Monológ, előadja Tóth László. 4. Kuplék: Bölcselel és Csömpdel Zerkovitzlól, előadja Marosán Géza ref. dalárdista. 5. Modern táncok. Táncozja Szűcs Gizike. 6. Két eredeti magyar dal: Fülemlé kesereg a lomb felett és Fülemlé cserélnek én te veled. Illyés B. Ivánkától, előadja a ref. dalárda. 7. Magyar táncok megelőzőleg felvonulás enekléssel. Az énekkart Várárhelyi Sándor org. kántor, karmester vezényli. Konterál Dr. Kazay Kálmán.

Premier Ambra kölnvizet használ ma egész Páris.

GAMBRINUS Str. Take Jonescu (Körös-utca) 1. sz!

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

igen kapja

október 1-ig a „Nagyvárad”-ot minden új előfizető. — Minden régi előfizetőnk, aki az új előfizetőt megszerzi nekünk

ajándékba kap öt kitűnő iro- dalmi művet.

az új előfizető legalább
egyedévre fizet elő, úgy

tíz érdekes iro- dalmi munkát adunk önnek ajándékba.

teljesenre eredeti

angol szöveget különlegességeim magas mintákban megérkeztek.

litrom Dezső uri szabó
Regina Unirii (Szt. László-tér) 5.

SZÍNHÁZ

Béla Várada szerződött

A László színigazgató az idei szezonvezetését tudvalevőleg néhány elsőmagyarországi színész szerződöttesztelte meg. Ezek között kötötte le Andort bonvivan szerepkörre. Andor azonban nem kapta meg a beengedélyt s a direktornak más bontást kellett néznie.

kezdeti tárgyalást Gróf a nagyvárosi régi kedvencével, Tompa és a tárgyalások sikerrel is jártak, Tompát tényleg leszerződötték. Tompa szerződöttese határozása a társulatnak. Mióta a kivívott Nagyváradról elkerült, Arad színpadjain aratott zajos sikeresztatése a közönség körében birodómet fog kelteni.

BERLETI FELHÍVÁS!

tisztelettel jelentem Oradea-Mare gyrabecsült közönségének, hogy az 26. évi színiidényben 120 előadásra hirdetek, amely bérlet folyó évi okelső napjaiban veszi kezdetét. 60 A) bérletes előadás lesz.

Bérleti árak a következők:

páholy 60 esti előadásra 23.000 lei.
s p. 60 esti előadásra 17.000 lei.
e 60 esti előadásra 4.500 lei.
ék 60 esti előadásra 3.500 lei.
sszék 60 esti előadásra 2.300 lei.
égi bérlek jogait — tekintettel az
táridő rövidségére — október hó
szabítja meg a színház.
elni lehet Halmi Lajos titkárnál a
irodában a mai naptól kezdve min-
délután 9—12-ig és délután 4—6-ig.
érleti összeg három részletben is fi-

Mély tisztelettel:

Gróf László,

A Regina Mária Városi Színház
igazgatója.

MOZI

— Mary Kid, aki a „Kuruzsló” főszerepében hódította meg a közönséget, játsza a „Vissza a nyomorba!” című 7 felvonásos film drámai főszerepét. A férfi főszerepet Reinhold Schünzel alakítja, akit több filmről szintén jól ismer a közönség. Előzőleg színre kerül a legújabb Dorian-revü. Az előadások a Dorian-filmszínházban 3, 5, 7 és 9 órákor kezdődnek.

— Ossy Oswald a egy olyan név, amelyet minden mozilátogató ismer. Ő egyesíti magában a pajkosságot, a kedvességet, a temperamentum minden kritériumát, ő ezen tulajdonságok megkoronázott filmdivája. Darabjai mindenkor elsőrangúak. Szerencsés kézzel ragad ki egy-egy történetet az életből s ezt aztán istenálította tehetségével úgy játsza meg, mint senki más. A „Niniche” filmben egy szegény leány történetét játsza meg, aki mosogató-dézsánál kezd karrierjét s sok-sok szerencsés és szerencsétlen körülményt átéltve, végre a boldogságig eljut. Hogy közbe mit művel ez a hájos teremtes, azt el nem lehet mondani. Jó kedve még a legszomorúbb dolgokban sem hagyja el, mindig pajkos, kedves, temperamentumos, ebben a szerepkörben egyedül álló. Mellette a férfiasan szép, fess Livio Pavanelli játszik, tehetsége legiavát adva.

A betörők klubja

írta HENRY A. HERRING

27

I. kötet.

— Ugy emlékszem, igen. Miért érdek-
lödik?

— Keresztényi dolognak tartja egy embert ezzel az átkozott tűzgolyóval összezárni? Ember, nem bírom tovább, ez a pokol... megmérgező... megfojt... belefuródik az agyam velejébe. Ha van magában egy szemernyi irgalom, jöjjön és engedjen ki innen.

— Hagyja ezeket a hisztérikus kitérőket, Smithers, — mondta a professzor szigorúan. — Nincs semmi célja kegyelemért esedezni. Szedje össze magát és legyen férfi. Sejtelve sincs róla, hogy milyen hallatlanul értékesek lesznek az ön kinyitott emberiség számára. Irok arról egy pontos tudósítást az Angol Orvosi folyóiratba és biztos vagyok benne, hogy családja büszke lesz önre, ha olvassa.

— Nincs családom, de ha volna, az biztosan nem olvasná az ön vacak firkálásait. Ha nem enged ki innen azonnal, valami nagyon kétségbeesett fogok cselekedni!

— Ez kizártnak tekinthető, — szolt a professzor nyugodtan. — A telefonon és rádiumon kívül semmi sincs a szobában. Ha a rádiushoz nyúl, helyzetét csak rosszabbítja s ha a telefont összeveri, elvágja magát minden külső összeköttetéssel. Legyen férfi Smithers! A kalkuttai feteke-börtön lakóinak szenvedései hasonlíthatatlanul súlyosabbak, mint az önéi.

— Maga egy tudományos vámpír! Egy átkozott vegyeszeti gazember! Beestelen gazfikó! — dühöngött a fogoly.

— Pszt! Pszt! — mondta a tanár mosolyogva. — Probléma meg egy kissé megnyugodni. Járjon körben a fal mellett. Közben tegye a termométert újra a nyelve alá és közölje velem az eredményt. Az ember igyekezzék szabad órát szép hasznosan kiaknázni.

— Szegény ördög, — gondolta, — most kezd csak a helyzetet megérteni. Öt centigram chlor-radium három nap alatt nyolc egereit ölt meg; mennyi idő alatt tesz tehát egy uncia bróm-radium egy embert eszméletlenné, ez a nagy probléma? Igazán legfőbb ideje, hogy valaki e kérdést megoldja.

— Nos? — szolt a telefonba, mely megint megcsendült.

— Temperatura 100, pulzus 100. Meghülyül: Blyth, ért engem? Ha nem könyörül meg mint keresztény, akkor könyörgök magához, mint családapa. Gyermekei biztosan nem lenének büszkéek apjuk gaszágára.

— Érverés 100, — ismételte a professzor. — Végtagjai nem rángatóznak?

— Eressz ki gazember, mert szétzúzom a fejem a falon!

— Nézze, kedves Smithers, maga beleegyezett, hogy tudományos megfigyeléseimnél segédkezik és én szeretném, ha betartaná megálapodásunkat. Nagyon rendetlen a pulzusa?

— Igenis. És az újaim rángatóznak, hogy a gégednél megfogjanak, bitang és a lábaim is rángatóznak, hogy a pokol fenekére rugjanak, te kegyetlen vadállat. Blyth, ha meghalok, magát és a családját és az ötödik generációját is kísértetni fogom. És ha életét nem a bolondokházában végzi, hát nem én leszek az oka. Maga csirketfogó! Utálatos bestia!...

A professzor újra felakasztotta a kagylót.

— Különös — mormogta, — hogy közönséges emberek milyen hamar elveszítik lelki egyensúlyukat. Nem tudom elképzelni, hogy én akármilyen helyzetben így el tudnék feledkezni magamról. Ez éppen a jó születés és nevelés nagy előnye. És mégis, ahogy ez a Smithers kifejezi magát, hát nem lehet tőle bizonyos foku műveltséget elvitatni. Végül mégis csak a születés az oka. — A professzor elgondolkodva simogatta beretválatlan állát.

Percek teltek el. — Most felcsengettem, — mondta és megfogta a csengetőt. Nem kapott választ.

— Lehetetlen, hogy már összeroppant volna, — gondolta, — egy lovaskatonára, 35 éves. Ujra csengetett s ezuttal lassu válasz jött.

— Miért nem felelt rögtön? — kérdezte a professzor mérgelődve.

— Nem vagyok a maga inasa. Eppen azon gondolkodom, hogy hogy fogom magát vagdalt-husnak aprítani és a kutyáknak dobni. A fejem megpattan, — megpattan, érti-e? Érted-e disznó?! Megőrülök, ha ezt az átkozott világító poklot magam előtt látom. És a fénypontok mögöttem mind élnék. Rámvigyorognak, fojtogatnak. És maga úgy áll ott, mint egy tudományos szalaládé. És amellettt kereszténynek nevezi magát és tisztos családapa! Te aljas sintér! Tel Szégyene az országnak! Ön... Ön... Eressz ki!! Küldj a rendőrségre, nekem mindegy!

(Folyt. köv.)

Betegeknek és üdülőknék

őszí utószezonra legjobban ajánlható az

Eléna pensió Abbáziában

Lakás, bőséges étkezés napi 25 lira. Felvilágosítást utazásra, vízumokra vonatkozólag ad a

Hegedüs Hirlapiroda Oradea-Mare.

Pályázati hirdetmény.

A nagyváradí izr. hitközség a kóser hus vágásának és elárulásának (ugynevezett nagygabellának) bérletére ezen-nel pályázatot hirdet. A hitközség 1925. november havától kezdve kóser marha-és borjushust kizárólag Str. General Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 6. sz. alatt ujonnan építendő huscarnokban arusítat. A nagygabella jogosítvány a huscarnokban létesítendő helyiségek valamelyikének bérletével van összekötve. Felkérjük azon mészáros urakat, akik az üzlethelyiség, illetve a gabella-jog bérletére pályáznak, hogy ajánlatukat a hitközség Prinul Carol (Szilágyi Dezső)-utcai irodájába legkésőbb 6. évi október hó 1-ig benyújtani sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1925 szeptember 22.

A nagyváradí izr. hitközség.

Vegyileg **TISZTIT, MOS,
VASAL**

BORGOS
vegytisztító, Bazár épület (Színház mellett.)

Apróhirdetés egy szö ár 4 Lei. vas-tag befutól 8 Lei. legkisebb hirdetés 10 szöig 40 Lei.

Levelezés

A Piața Reg. Maria (Bémer téren) KERTESZ Reclamaruházában szép divatkabát, ruhakosztüm szövetek, bélesárk mindég a legolcsóbbak.

Oly hölgyek, kik súlyt helyeznek arra, hogy arcuk tökéletesen szép, tiszta, folt nélküli legyen, használják a csodás hatású „Agi” krémeket. Kapható mindenütt. Megyei főraktár: APOLLO drogueria.

OKTATÁS

Néhány tehetséges fiu- vagy leánygyermek Hegedűi oktatását lakásomon vállalom. Pásztoru Str. Mille- rand (Arany J.) 2., I. 3528

LAKÁS

Négyszobás uri lakás, központhoz közel, lelépéssel átadók. Értekezni dr. Parkas és dr. Bárdos irodánál Nic. Zsiga 7. 3547

Alkalmazás

Jövő hónap 10-15-ére keresek főzni tudó minde- nest jó bizonyítvánnyal. — Jelenkezés d. u. 5-ig. Cim a Hegedűi Hírlapirodában. 3532H

Fiatal cipőkereskedő-segéd- det felvesz a Derby cipő- gyár r.-t. Jelenkezés a köz- ponti irodában. 3531

Gyakorlatlalt bíró komoly leány megtelezői irodái al- kalmazást keres. Cimet a kiadóba kér. 3524

Perfect román levelező és könyvelő állást keres. Cim- et „Szorgalmas” jelígre a kiadóba kér. 3527

Házszolga nős felvételi. Megyeháza, felügyelő. 3542

Házvezetőnőnek ajánlok- zik intelligens nő, uriem- bernel minden házimunkát önállóan végez öv. Csi- cseriné, Szilágyosmlyó, Fel- sóvár-u. 4. 3540

Raktárnoki, munkafelügye- lő állást keres fiatal volt vasuti tisztviselő. Cim ki- adóban. 3543

Perfekt gyors- és gépirónó, könyvelésben és egyéb iro- dai teendőkben is jártas, állását változtatná. Esetleg vidékre is elmegy. Cime- ket Rudolf Mossehoz Ora- dea-Mare kér. 3544

Vessünk butorokat, szőnyegeket

teljes lak- és iroda beren- dezéseket, Wertheim kasz- szát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. — Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia

butor, szőnyeg és régiség- kereskedők, Strada Gene- ral Mosoiu, (volt Mezey Mihály-utca) 10. szám.

Adás-Vétei

Eladó 42 cat. holdas bir- tok, 4 hold szőlő, 7 szo- bák lakás, fürdő, cseléd la- kás, 4 kut, 2 magtár, is- talló 20 jóságra. Gyönyörű gyümölcsös 2.000.000 Lei. Házak 8.000.000-ig. Toma Józsefnél 9-12-ig, 3-6-ig. Str. Tacke Ionescu (Körözs-u.) 21. 3412

Zsidó lyceumi tankönyvek eladók, főleg VIII. osztá- lyosok Str. Mánaiiri (Zárda utca) 1., emelet. 3395H

25 méteres kukorica göré eladó. Sonnenfeld doboz- gyár. Str. Pácii (Béke-u.) 7. sz. 3526

Eladó, kiadó csere laká- sát, bujorozott szobáját 24 óra alatt elintézem. Weisz Gizi, Strada Matei Besarab (Nyomda-u.) 4. 3516

ESŐERNYŐ Rosenberg Testvérek

Iorga (Zöldfa-ut) 8. - Behuzás, javítás gyorsan készül.

Keresünk megvételre

egy használt, mindazonáltal jó állapotban levő

Parkett-gépet

(Parketmaschine)

Ajánlatokat

Rbt. 1371 „PRECISUL DOLGOZO” jelige alatt Rudolf Mosse hirdetési iroda, Oradea-Mare, Bulv. Regele Ferdinand 14 sz. továbbít.

Nagyobb, több traktusból álló

raktár-helyiség

iparvágánnyal, a város kello közepén, egész- ben vagy kiadó. A helyiség egy részben raktározásra mint esetleg műhely célokra is alkalmas. Érdeklődők közöljék címüket Rudolf Mosse hirdetési vállallattal, Oradea-Mare.

Értesítés. A mélyen tisztelt hölgyközönség szives figyelmét felhívjuk, hogy a legutolsó őszi és téli divatlap újodásait megérkeztek. — A leydívatossabb köpeny, kosztüm, valamint elsőrendű francia ruhák készítését szolid árah mellett megkezdjük

Fülöp Dániel és Nővére

női divatszalon, Str. D. Cantemir (Beothy Ő-u.) 30. Telefon szám 1000. Telefon szám 1000.

Aszódi

8-féle zamatu

pörkölt kávéi a legjobbak

Az ünnepekre hárs- és akácmezt, saját darálású por- cukor és a legjobb fűszerárak kaphatók. Friss ide- mák és dió. **Aszódi Sas-palota**

ROGER & GALLET

FEHÉR ÉS EGÉSZSÉGES

fogai lesznek ha

ROGER & GALLET

utólérhetetlen

FOGSZAPPANT

használ

ÖVEGTÉGELYEN

Értekezés után használjon

ROGER & GALLET SZÁJVIZET

KELLEMEZŐ ÉS EGÉSZSÉGES

ROGER & GALLET

Mikussay és Komjáthy

ingatlanforgalmi ügynökké, Strada Casarme (Ka- szárnya-utca) 2. sz. alatt. — Találhatók a Royalban. 3 szobák, fürdőszobák beköltözhető modern magánház a központhoz 450.000 leiert eladó.

Meghívó

A Nagyváradai Népszövetségi Hon- gya joggyászati és értékesítő szövet- kezet 1925 október hó 4-én d. e. 11 óra- kor a Kath. kör választmányi termében rendes évi közgyűlést tartja, melyre a tagok az alapszabályok 24 §-a értelmében meghívottak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatkép- telen lenne, úgy a közgyűlés 1925 évi október 11-én fog megtartani, mely tekint- nélküli a tagok számára, határozat képes lesz.

Tárgysorozat:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zár számadások megvizsgálása és felmennyeny megadása.
3. Mörleg megállapítás.
4. Tiszta jövedelemről való rendel-kezés.
5. Az igazgatóság kiegészítése.
6. Felügyelő bizottság választása.
7. Az alapszabály 12 § módosítása
8. Netaláni indítványok.

A felügyelő-bizottság által megvizs- gált évi mérleg az irodahelyiségben ki- függeszttetett és mindenki által megtekint- hető.

Oradea-Mare, 1925 szept. 10.

Az igazgatóság

A Dréher-Haggenmacher

Nagyváradai Sörgyár r.-t.

legújabb világos sör specialitása

„Őszi Sör”

mindenütt kapható.

Kosztümöt, kabátot és francia- ruhákat legszebben és legolcsóbban készit

Radó

Strada D. Cantemir (Beothy Ődön-utca) 6. szám alatt

Radó

Strada D. Cantemir (Beothy Ődön-utca) 6. szám alatt

Radó

Strada D. Cantemir (Beothy Ődön-utca) 6. szám alatt

Radó

Strada D. Cantemir (Beothy Ődön-utca) 6. szám alatt

Radó

Házak eladók. megbízásokat v. KÖLCSÖNÖKET Magánpenzeket ki- helyezünk. A Parcul Traian delután.

Külön

Str. Ioan Cr. lassá-tér) 3. sz. ból elveszett e- pos vizsla köly- ravezető illó ju- szesül.

Remé

tudja már, Pannon

VIZUM DEUT

a tu Utlevelek

Román

Magyar- Ghetie szö

a Heged

lapiro

Bik

gyóg

gyomor bélhu- vese epebalyo gyomorfelekly tuszer üzlet

Lerak

Weisz Be

Oradea

Elenbög

Satu-Mare, nagyle

But

gyári áron legfinomabb olcsó

Steiner but

Avr. lancu volt Farag

Magá

4 szoba, kon helyiségek, pi elfoglalható 2

ela

Fabricelor (Gy

Könnyen sz gának gyöt

lett szony Schulhoi

vesz hozzá külföldi any leszállito

Ingen

Ugyanott m tók és kaph tökéletesebb nyek és s belinek elő

lek m ORI

Szövömvé: Strada Episc

14. Prem.